

DE VOLKSZIELEN, RUDOLF STEINER, lezingen van 7 juli tot 17 juli 1910 te Oslo
Samenvatting, en enkele aanvullingen, Paul Wink

Zowel in de bijbel als in vele godsdiensten en esoterische stelsels wordt verhaald over engelen. Soms in vele gedaanten. Rudolf Steiner heeft onder andere in voornoemde lezingen veel gesproken over de engelen en hun taken.

In het kort kan gezegd worden dat de engelen allemaal ten dienste staan aan het grote scheppingsplan van God onze Schepper van/voor wereld en mensheid. God schept, offert zichzelf in de hoogste engelen. En zij offeren weer hun wezen waardoor het Plan vorm aan kan nemen c.q. geestelijke en stoffelijke wezens kunnen ontstaan die daarna ook weer het Plan zullen gaan dienen met hun offer. Werkelijk alles en ieder offert zodat ooit de gehele schepping in de Vader zal opgaan, van kracht tot kracht en van heerlijkheid tot heerlijkheid.

De hiërarchieën zijn als volgt gerangschikt:

MENSEN (10^e hiërarchie) (Dieren 11^e hiërarchie, planten 12^e hiërarchie)

Op de Saturnusbol is de aanleg van het fysieke lichaam en daardoor de 'wil' aangevangen.

Op de Zon, de 2^e bol, is de aanleg van het etherische lichaam en het 'voelen' aangevangen.

Op de Maan, de 3^e bol, is de aanleg van het astrale lichaam en het 'denken' aangevangen.

Op de Aarde, de 4^e bol, is de aanleg van het IK aangevangen c.q. ik-bewustzijn.

Het Ik drukt zich op aarde uit in drie (astrale) zieletoestanden:

1. Gewaarwordingsziel (het louter opdoen van uiterlijke, zintuiglijke ervaringen),
2. Verstands-en gemoedsziel (opdoen van innerlijke ervaringen zoals 'warmte' voor idealen, ideeën, en deze via het verstand overdenken, o.a. hoe ze in praktijk te brengen),
3. Bewustzijnsziel (bewust worden hoe alles verweven ligt met de geestelijke wereld).

Op de volgende incarnatie van de Aarde, de vijfde ofwel de Jupiterbol, zal door de kracht van het Ik het astrale lichaam verhoogd worden naar Geestzelf, ofwel Manas ontwikkeling.

Op de zesde incarnatie van de Aarde, de Venusbol, zal het Ik het etherische lichaam om laten vormen in een Levensgeestontwikkeling, ofwel Buddhi.

Op de laatste bol, de zevende, ofwel Vulcanusbol, zal het Ik het oudste lichaam, het fysieke lichaam, omvormen tot Geestmens, ofwel Atma.

OOK ALLE ENGELHIËRARCHIEËN ONTWIKKEL(D)EN ALLE HIERVOOR GENOEMDE LICHAMEN!

ENGELN (9^e hiërarchie)

Zij staan zelf in de eindfase van de Geestzelf ofwel Manasontwikkeling (de mens staat in de beginfase van deze ontwikkeling). Zij laten, op verzoek van Christus, het karma van iedere mens uitwikkelen hier op aarde. Van de hogere (in rang) engelen ontvangen zij opdrachten ter realisatie voor de mens en voor een volk. Zodoende zijn zij de bemiddelaars tussen de Aartsengelen en de mens (hetgeen voornamelijk ten behoeve van een volk-ontwikkeling is). De Engelen hebben volledig begrip van de (astrale) aandoeningen en het gemoed (zie boven) van de mens, dus van zijn (zintuiglijke) emoties en zijn (spirituele- en esthetische) idealen. Omdat de Engel het karma uitwikkelt treedt de Lotsengel van een mens ook op als de zogenaamde voorzienigheid, maar ook als het noodlot (conform de geboortehoroscoop).

AARTSENGELEN (8^e hiërarchie)

Zij staan zelf in de omvorming van het etherische lichaam naar Levensgeest, ofwel Buddhi-ontwikkeling. Naar de mens toe ervaren zij niet de menselijke zintuigemoties, maar alleen zijn - vooral rijke - zieleleven van de verstands-en gemoedziel en zijn bewustzijnsziel. Zij leven sterk in, hebben dus begrip van 's mensen ideële, esthetische, morele en spirituele gedachten en gevoelens. Zij werken op de mens etherisch in op de drie temperamenten (cholerisch, sanguinisch en flegmatisch), behoudens het melancholische temperament. Ook werken zij als Volksgeest in op de zogenaamde volks-ikken als een etherische aura, alsmede op de etherische aura van een grondgebied. Zo ontstaat door deze inwerking een volkstemperament naar de samenstelling van de drie bovengenoemde temperamenten. Ook zij ontvangen van in rang hogere engelen opdrachten (zie verder hieronder) om te vervullen, en geven zelf opdrachten aan de Engelen zoals hierboven reeds beschreven. Iedere Aartsengel heeft een periode (regeerperiode) op aarde waar hij zijn eigen specifieke stempel op kan drukken. Vanaf 1879 is het de periode van de Aartsengel Michaël die de beheerder is van de kosmische intelligentie en de mens meer begrip (Pistis) wil aanreiken.

BOVENNORMALE AARTSENGELEN, OFWEL SPRAAKGEESTEN

(Rudolf Steiner spreekt van abnormale engelen, maar ik spreek liever van bovennormaal.) Dit zijn Exusiaëngelen (zie verderop) die dus twee rangen hoger staan dan de Aartsengelen die bewust vrijwillig achtergebleven zijn in hun eigen ontwikkeling en het gewaad van een Aartsengel hebben aangenomen om van daaruit Aartsengelwerk te kunnen verrichten, echter dus werkend vanuit hun eigen hogere (rang) bewustzijn. Zij zorgen voor de menselijke hersenen, het strottenhoofd en daardoor de spraak. Dus de taal van een volk (omdat de Aartsengel volksgeest is). In de etherische aura van een grondgebied leggen zij de taal van dat volk neer wat daar woont. Zij zorgen er tevens voor dat er binnen een volk splintergroepen ontstaan (note Paul, wellicht met een eigen dialect).

ARCHAÏENGELEN, OFWEL GEESTEN VAN PERSOONLIJKHEID (7^e hiërarchie)

Zij staan zelf in de Geestmensontwikkeling, ofwel Atma. Zij incarneren in cultuurperioden en worden Tijdgeesten genoemd. Om de 2160 jaar is er op aarde een nieuwe cultuurperiode. Na 1413 ligt de 'fakkelstok' bij het Anglo-Teutoonse volk (zeg maar het moderne westen*) met de opdracht (van deze engelen dus) om de bewustzijnsziel te ontwikkelen.

Zij zorgen ook voor noodzakelijke afsplitsingen binnen een volk (bijvoorbeeld de afsplitsing van Nederland van Duitsland en Portugal van Spanje) om daar iets speciaals mee te kunnen bewerkstelligen (in voornoemd geval bepaalde ontdekkingsreizen).

Deze engelen zorgen ook voor fysieke verbindende gebeurtenissen waardoor er zogenaamd plotseling uitvindingen gedaan worden. (Bijv. historisch: kinderen die een aantal geslepen lenzen achter elkaar legden en zo het principe van de verrekijker/microscop ontdekten).

*Met als bedoelde kern het Engelssprekende taalgebied en het Duitssprekende taalgebied waarbij Nederland hoort bij Duitsland ("wij zijn van Duitschen bloed"), en Nederland de rol toebedeeld zou krijgen als Duitsland het niet zou redden. Dit is inderdaad gebeurd na de coup van Hitler (1933) waardoor de spirituele impuls naar Nederland is overgegaan.

Vanuit Nederland is gelukkig inmiddels Duitsland weer in zijn originele kracht gezet.

De Engelstalige landen hebben het probleem dat Ahriman vooral in de Engelstalige landen is binnengeslopen en in die landen de zuivere spirituele impulsen probeert naar zijn hand te zetten. Ahriman incorporeert in Amerika en werkt vandaar uit over de gehele wereld.

BOVENNORMALE ARCHAÏENGELEN, OFWEL DENKGEESTEN

Ook dit zijn Exusiaïengelen, die dus één rang hoger staan dan de Archaïengelen, en vrijwillig achtergebleven zijn, en het gewaad van een Archaïengel hebben aangenomen om van daaruit te kunnen werken in een cultuurperiode (hetgeen de taak is van de Archaïengelen). Zij zorgen ervoor dat in zo'n tijdperk een speciale manier van denken mogelijk is die zij via intuïties min of meer 'opdringen'. Kijk hoe de na-Atlantische oude Indische, Perzische, Egyptische, Griekse en Romeinse tijd ieder hun eigen manier van denken hadden. De Archaïengelen zorgen binnen zo'n cultuurtijd voor de noodzakelijke vernieuwende lichaam-ziele-voertuig-opdrachten voor de mens.

EXUSIAÏENGELEN, OFWEL GEESTEN VAN VORM, KRACHTEN, HEBR. ELOHIM (6^e hiërarchie)

Zij schonken de mens, en werken aan, het IK van de mens, vanuit hun standplaats de Zon. Daarom voelen de mensen zich mens en voelen zij zich ook aan elkaar gelijkwaardig. Omdat een mens (ongeveer gemiddeld) de eerste 7 jaar het fysieke lichaam ontwikkelt, van zijn 7^e tot zijn 14^e jaar het etherische lichaam, en van zijn 14^e tot zijn 21^e jaar het astrale lichaam, bemoeit de Exusiaïengel zich niet met de mens tot zijn 21^e jaar omdat pas vanaf die leeftijd het Ik zich begint te ontwikkelen. Zij bemoeien zich met de mens van zijn 21^e tot zijn 42^e jaar [Frappant is dat dit ook precies in de horoscoop het transit van Uranus vierkant Uranus is op het 21^e jaar, en het aspect Uranus oppositie Uranus is bij het 42^e jaar omdat Uranus nu eenmaal een omloop heeft van 84 jaar; beide aspecten geven aan dat er enorme veranderingsprocessen aanvangen: bij 21 word je volwassen, en rond je 42^e jaar 'eindigt' de herhaling van de vorige incarnaties (de Zuidelijke Maansknoop) en wordt de lotsopdracht (de Noordelijke Maansknoop) van dit leven krachtiger; en een mens die dan al die noodzakelijke veranderingen weigert komt in allerlei crisissen terecht, o.a. de midlifecrisis].

BOVENNORMALE EXUSIAÏENGELEN, OFWEL GEESTEN VAN VORM OF KRACHTEN (bijbel)

Dit zijn Dynamisengelen die vrijwillig achtergebleven zijn in hun ontwikkeling en één rang lager in het gewaad van een Exusiaïengel werkzaam zijn. Zo kunnen zij de aardgebonden mensontwikkeling van fysiek-, etherisch- en astraallichaam tot het 21e jaar verzorgen, alsmede vanaf het 42e jaar tot de dood.

Eind Lemurië, begin Atlantis ontwikkelden zij de rassen om een grotere verscheidenheid te creëren. De geboortelocatie, de uitstralende aura van de bodem, bepaalde het ras waarin je geboren werd. Later in Atlantis, tot aan het einde van onze huidige cultuurtijd over ongeveer 1500 jaar, wordt het ras niet meer bepaald door de geboorteplaats, maar door vererving.

DYNAMISENGELEN, OFWEL GEESTEN VAN BEWEGING, OFWEL MACHTEN (5^e hiërarchie)

Zij werken vanuit de kosmos naar de aarde toe met 'liefdegolven'. Zie verderop meer.

KYRIOTETESNGELEN, GEESTEN VAN WIJSHEID, OFWEL HEERSCHAPPIJEN (4^e hiërarchie)

Zij werken vanuit de kosmos in op, schenken 'stromend' leven aan het licht (hetgeen 'vormend' licht wordt), en eveneens op de sferenmuziek (wevende toon, trilling).

Dit (oorspronkelijke) licht is dus afkomstig van de Exusiaï die op de Zon wonen en Zijn licht uitstralen. Zowel de Exusiaï, Dynamis als Kyriotetes werken vanuit de kosmos-ether (hemel) naar de aarde toe. Zij werken dus boven en op de aarde.

TRONEN, OFWEL GEESTEN VAN DE WIL (3^e hiërarchie)

Zij werken vanuit het binnenste van de aarde naar buiten toe. En omdat de Dynamis vanuit de kosmos naar de aarde toe werken ontmoeten zij elkaar, en vinden het evenwicht, op de aardkorst. Toen de aardkorst nog taai-vloeibaar was werkten de liefdegolven van de Dynamis uit als een werkelijk golvende aardkorst, haar golvende bergen. Feitelijk is dit uiterlijke resultaat als Maja te beschouwen omdat alleen de geest de ware realiteit is. (N.B. Voor het lagere ik van de mens is de dialectiek, de materie wel degelijk een realiteit!). De Tronen brengen op aarde water en aarde(korst).

De Geesten van de Vorm (Exusiaï of Krachten) brachten rust op voornoemde aardkorst-ontmoetingsplaats en 'boetseerden' aan de aardkorst zodat het vormen aannam.

CHERUBIJNEN (2^e hiërarchie)

Zij werken ook vanuit het middelpunt van de aarde en brengen lucht in de atmosfeer.

SERAFIJNEN (1^e hiërarchie)

Net als de Tronen en de Cherubijnen werken ook de Serafijnen vanuit het middelpunt van de aarde naar buiten toe. Zij brengen warmte (vuur), waar dat trouwens ook nodig is.

Nogmaals, de vaste vormen op aarde ontstonden op het evenwicht-ontmoetingsvlak – dat wij de aardkorst noemen – van de uit het binnenste van de aarde komende krachten en de vanuit de kosmos werkende krachten, van de zie hierboven 2 groepen van 3 hiërarchieën. (De 3^e groep van 3 hiërarchieën – Engelen, Aartsengelen en Archaiengelen –, werken, leven, weven door de mens heen, intiem in de ziel van de mens).

Zoals dus op de 1^e Aarde, de Saturnusbol de aanleg van het fysieke lichaam is ontstaan, voornamelijk door het offer (warmte) van de Geesten van de Wil, de Tronen (aan de hogere Cherubijnen waardoor de Archai ontstonden), werkten zij ook *uiterlijk* aan de totstandkoming van de menselijke wil (Mars). Bij de mens echter werkt de wil *innerlijk*.

En zoals op de 2^e Aarde, de Zonnebol door het offer van de Geesten van Wijsheid, de Kyriotetes, door *uiterlijk* werken het etherlichaam is ontstaan, hebben zij tevens het menselijke voelen van het hart ontwikkeld opdat het hart-voelen op aarde verhoogd zou worden van de Venus-liefde naar de spirituele verhoging van Venus, te weten Uranus, die staat voor *innerlijke* wijsheid (Sofia). Door hun offer ontstonden de Aartsengelen.

En op de 3^e bol, de Maanbol, is dan het astrale lichaam ontstaan met de ontwikkeling van de hersenen, denken, opdat de mens op aarde via het lagere (sentimentele Maan-)denken op zou kunnen klimmen tot het redelijke (Mercuriale-)denken, en zo doorgroeiend naar het kennen des Heils (Pistis), als een spirituele verhoging van Mercurius naar Neptunus.

Door dit offer ontstonden de Engelen.

De opdracht op aarde is door ons IK evenwicht tussen willen, voelen en denken verkrijgen

(ons Ik werkt hieraan met de drie reeds voornoemde zieleaanzichten). Hiervoor is mede nodig doorloutering, catharsis, van hart-, hoofd- en bekkenheiligdom. Denken, voelen en willen is symbolisch voorgesteld de gelijkzijdige driehoek waarbij de drie punten denken, voelen en willen voorstellen. Het middelpunt van de driehoek is het evenwicht van de drie. Door dit evenwicht, middels ons Ik dus te bewerkstelligen, verkrijgt de mens een vierde kwaliteit, te weten liefdekracht. De Geesten van Vorm (Exusiaï) ondersteunen dit proces door de liefde van de Zon (hun woonplaats) naar de mens te doen uitvloeien.

Zo wordt dan uiteindelijk ‘de drie tot vier’: denken-voelen-willen-liefde.

Het symbool van het Lectorium Rosicrucianum – driehoek, vierkant, cirkel – is alzo te verstaan dat de ‘vurige’ driehoek niet alleen vertegenwoordigt – Vader, Zoon en Heilige Geest –, maar tevens denken, voelen en willen. Terwijl het vierkant (van bouw) zowel de vier aggregaatstoestanden op aarde vertegenwoordigt (aarde, water, lucht en vuur), alsmede, en dan verhoogd, denken, voelen, willen en liefde. De cirkel is de uiterste grens van de dialectiek (ons levensterrein), waarbinnen de liefde van de Vader zich voor ons openbaart; voortkomende uit de punt (God), waarbij de straal tussen punt en cirkel Christus voorstelt.

De Geesten van Vorm (Exusiaï of Elohim) zorgden er dus voor dat de mens zich een algemeen gelijkwaardig mens onder de mensen voelt. Echter, voor de mensheidontwikkeling was dit algemeen menselijke te ‘eenzijdig’; er moest meer verscheidenheid komen. Door de invloed, begin Atlantis, van de bovennormale Exusiaï ontstond er meer verscheidenheid onder de mensen. Vanuit de Zon en de Maan werkten de gewone Exusiaï (op de Zon zes Elohim, op de Maan één Eloah te weten Jahwe of Jehova), en vanuit de vijf overige planeten werkten de bovennormale Exusiaï, die de vijf hoofdrassen lieten ontstaan.

- Vanuit Mercurius ontstond op aarde, in Afrika, het zwarte ras. Mercurius werkt uit in het etherische lichaam op het klierstelsel hetgeen het zwarte ras liet ontstaan.
- Vanuit Venus ontstond op aarde, in Azië, het Maleise gele ras. Venus werkt uit in het astrale lichaam op het zenuwstelsel, en als zij uitwerkt via de ademhaling in de zonnevlecht (over de 2 strengen van het ruggemerg) ontstaat het gele ras.
- Vanuit Mars ontstond op aarde, ook in Azië, het Mongoolse ras; maar ook, als een min of meer geïsoleerd volk, het Semitisch-Hebreeuwse volk. Mars werkt uit in het bloed waarbij, onder een normale werking, het Mongoolse ras ontstond. Bij een zekere abnormale werking, als de bovennormale Exusiaï zowel tegen- als samenwerkten met de gewone Exusiaï (zes op de Zon en één op de Maan), ontstond het Semitisch-Hebreeuwse volk. Dit volk moest geïsoleerd worden om expliciet eugenetisch met het bloed te werken. “Jahweh stroomt, werkt door het bloed (Mars) van Abraham enz.”, zo staat er in de bijbel. Dit heeft als reden dat dit volk via de bloedlijn eugenetisch de lichamen moest voorbereiden waarin, als de tijd rijp is, de 2 Jezusknappen kunnen incarneren. Dit was een uiterst zorgvuldige delicate queeste.
- Vanuit Jupiter ontstond op aarde, in Europa en Voor-Azië, het oerkarakter van de blanke Europese mens, de Kaukasiërs, de Arische volkeren. Jupiter werkt (net als Venus) ook uit in het astrale lichaam op het zenuwstelsel, maar via de zintuigen (nu dus niet via de ademhaling!), die als centrum hebben de hersenen en het ruggemerg. Deze volkeren hebben de opdracht om via de zintuigen tot het geestelijke te komen. Bij de (Oude) Grieken is Jupiter onder de naam van de leidende god Zeus het belangrijkste. Zij zagen het geestelijke in de zintuiglijke waarneming waardoor bij hen de begaafdheid van het beeldhouwen als uiterlijke vormgeving versterkt werd. (Bij andere volkeren was bijvoorbeeld het gehoor toonaangevend hiermede en hadden de opdracht tot het creëren van zielverheffende muziek; anderen tot de hoogste vormen van schilderkunst. Iedere kunstvorm stimuleert een zieleaanzicht).
- Vanuit Saturnus ontstond op aarde, in Amerika, het rode Indianenras. Saturnus werkt (net als Mercurius) ook uit in het etherische lichaam op het klierstelsel, maar dan via een omweg langs alle overige stelsels. Zo ontstond het rode Indianenras, dat zich (saturnaal) af gaat/moet sluiten, moet gaat eindigen.

AANVULLING:

Rudolf Steiner vergelijkt de aarde met de mens.

Hij vergelijkt de **Exusiai**, de geesten van de vorm, met het fysieke lichaam, de aardevorm.

De **Dynamis**, geesten van beweging, met het etherlichaam, de innerlijke aardebewegingen.

De **Kyriotetes** met het astraallichaam; ze bewegen de aarde door de kosmos.

De **Tronen** met de gewaarwordingsziel; ze coördineren de verschillende planeetbewegingen met elkaar.

De **Cherubijnen** met de verstandsziel; ze bewonen de zon en de sterren.

De **Serafijnen** met de bewustzijnsziel; die coördineren de zonnestelsels/sterren met elkaar.

Dat zijn de wezens die eigenlijk de algehele zin en richting en het doel van de schepping en de kosmos bepalen.

Dus wat men God noemt is dan eigenlijk de kosmische-goddelijke wereld-IK.

Ook is er een verzamelindeling van totaal vier Hiërarchieën:

De wezens van de 1^e Hiërarchie (Tronen, Cherubijnen, Serafijnen) bewonen de zon en de sterren, en coördineren hun bewegingen door de ruimte...(Zij zijn dus de Dierenriem!)

De wezens van de 2^e Hiërarchie (Exusiai, Dynamis, Kyriotetes) bewegen de planeten door de ruimte...

Dan zijn er nog wezens van de 3^e Hiërarchie (zie hun opdrachten enkele pagina's hiervoor): Engelen, Aartsengelen en Archai.

En de laatste Hiërarchie is de 4^e Hiërarchie, met als top hiervan de Mens.

GEDEELTE UIT EEN LECTORIUM ROSICRUCIANUMDIENST 2023:

Edoch, de mens zal zijn verloren status, zijn erfenis, herwinnen!

Maar hij moet dit doen in een strijd,

die niet in woorden kan worden gezegd!

Ja, hij moet menigvuldige beproevingen en verzoeken doorlijden;

maar laat hem weten, dat **Cherubijnen en Serafijnen**,

die de staties van de Zon besturen, en Geesten van de Machtige God,

die de sterren van het zonnestelsel besturen,

zijn Beschermers en zijn Gidsen zijn,

en dat zij Hem tot de overwinning zullen leiden!

GEDEELTE UIT 3 TEMPELZANGEN LECTORIUM ROSICRUCIANUM:

Tempelzang 86. Voort gaan wij door reine krachten, als vernieuwd naar lijf en ziel. Wat de **Elohim** ons brachten rukt ons van het levenswiel.

TZ 130. En wat ons zo ver scheen gelegen wordt het Nú van Gods **Cherubim**.

TZ 199. In Olympus' Toren gaat Gods Licht nu in, maakt uw wezen open voor de **Cherubim**

Door het feit dat hij op aarde incarneert in een fysiek lichaam, bezit de mens een overwicht op alle engelen, hoe verheven ze ook zijn. En in dit lichaam moet hij de deugden van de engelenhiërarchieën doen neerdalen om op een dag de tempel van de Godheid te worden.

(*Note Paul: vooral met/door medewerking van Christus!*). Dan zal hij de volheid realiseren.

De mens staat nog maar aan het begin van zijn ontwikkeling en daarom buigen de engelen

zich over hem met geduld om hem te laten groeien. Zij weten dat zijn toekomst grandioos is

(men zegt zelfs dat engelen jaloers zijn op de mens! *Note Paul: vooral omdat Christus zich alleen met de mensheid verbonden heeft door als/in een mens te sterven: in Christo morimur*).

Vat dus moed, want op een dag zal de schepping een loflied zingen ter ere van de mens.

Omraam Mikhaël Aïvanhov

Zie onder een kort samengevat schematisch overzicht uit diverse werken van Rudolf Steiner. Dit schema is niet volledig, en op een paar punten door mij iets aangevuld omdat Steiner niet alles in dit schema verwoordt (wat ik vinden kon).
Paul Wink

Wezensdelen van de mens	Ontwikkelingsinvloed van planeten, en de twee lichten zon en maan, tijdens leven	Meest verbonden engelen per planeet c.q. licht	“Lessen” na het overlijden in de planeetsferen
Materie (c.q. stoflichaam)	Maan 0 tot 7 jaar	(Lots)engelen (9)	Over je driften en hartstochten
Ether	Mercurius 7 tot 14 jaar	Aartsengelen (8)	Inzicht, zuivering v/d morele kwaliteiten met loslaten + omzetting ziekten in geestkwaliteiten
Astraal	Venus 14 tot 21 jaar	Archai (7)	Godsdienstbesef, ook hoe sta je t.o.v andere godsdiensten
Ziel	Zon 21 tot 42 jaar	Exousiai* (6)	*Hoeverre was je een waarlijk mens. Begin wordt gemaakt met het opbouwen van het karma
Manas?*	Mars 42 tot 49 jaar	Dynamis* (5) en Tronen**(3)	Lessen, inzicht over je kracht, overreding, je moed
Buddhi?*	Jupiter 49 tot 56 jaar	Kyriotetes* (4) en Cherubijnen**(2)	Overtuigingen, de hoge rede, de/je wijsheid
Atma?*	Saturnus van 56 tot overlijden Saturnus is het grote kosmische geheugen. Het luciferische verlangen om alleen naar het verleden te kijken en te willen blijven is zijn valkuil!	Serafijnen**(1) (De mens staat op de hiërarchieladder na de lotsengelen = 9, dus op nummer 10. Na de mens komen de dieren, de planten, de elementenwezens e.a.)	Kennis van de/je geesteswetenschap zet zich om in natuurlijke drang naar het spirituele in de volgende incarnatie
*Na Ziel lijkt mij Manas, Buddhi en Atma logisch. Steiner besprak dit niet in zijn citaten	Na het overlijden gaat de ziel zijn reis vanaf de aarde c.q. de Maansfeer naar de Mercurius-sfeer tot aan de Saturnussfeer (soms verder, de vaste sterren.)	*woonplaats op de Zon. **Deze eerste 3 engelen zijn de karma-uitwerkers	*Gevaar op de Zon is dat men Lucifer voor Christus aanziet zodat diep inzicht nodig is.